

Vzpomínky z válečného tažení proti Rusku

**vojáka C.K.rakousko-uherské armády
Wojtěcha Bendy**

Galič 1914 - 1916

Malé vzpomínky z válečného tažení proti Rusku r.1914

Mobilizační den byl dne 3.srpna, odchod z domova 4.srpna. Do Olomouce jsem přijel 5.srpna. Z Olomouce odjezd vlakem 9.srpna a jelo se celý den a celou noc, pak dva dny volna a dále dva dny tuhého marše, jenž se konal 14. a 15.srpna, to právě na svátek panny Marie. Pak jsme přišli na ruskou půdu. Ráno uslyšeli jsme dunění děl. Jak se ve mně všechno otrásl, může si každý pomyslet, ale žádný tomu neuvěří, kdo to nezkusí, co my jsme za dva dny našeho marše (pochodu) museli vydržet.

V neděli 16.srpna a pak 17.srpna jsme měli rast (odpočinek) poblíže města Radonova. 17.srpna přišel do našeho tábora telegram, že naše armáda, která bojovala se Srbskem je zeslabena, kdežto na ruské frontě byla přesila aspoň o tři regimenty.

Ve středu 19.srpna jsme zaujali postavení proti ruskému vojsku a přišla vydatná pomoc.

20.srpna se neudálo nic pozoruhodného, 21. také ne, 22. jsme odešli ze Zaklikova a 23. jsme vyšli ráno z Lazek přímo do bitevní čáry, kde jsme dostali první křest ohněm od 2.hodin a trval až do 7.hodin večer, ale zdrav jsem vyšel. Navečer přšelo, promokli jsme, po celý den jsme byli venku bez menáže.

Menáž jsme dostali až druhý den ráno.

24.srpna jsme opět vyšli a šli jsme celý den, až do 11.hodin bez menáže a pak jsme stáli feldvachu (polní stráž), byla velká zima.

25.srpna se opět udála velká srážka, žádná menáž, pak jsme šli opět dále.

26.srpna jsme stáli peraišoft(pohotovost), ale bez snídaně. Tyto tři dny jsme zakusili mnoho hladu, žízně a namáhavého pochodu a taktéž jsme byli zemdleni na smrt. 26.srpna jsme

byli v Koštele.

27.srpna již začal krutý boj u Lublina, kterého jsme se neúčastnili, byli jsme pouze v rezervě, boj ten byl strašně krutý.

29.srpna v pátek byl opět hrozný boj, při němž utrpěl náš pluk velké ztráty, došlo na útok, zdrav jsem vyšel.

30.srpna hřměla děla celý den, ze všech stran, i do nás v rezervu, také jsme museli utíkat. *31.srpna* v neděli ráno opět začínala děla hřmět a v noci jsme byli přepadeni menším oddílem ruského vojska, kterýžto útok byl odražen. Hned ráno opět děla hřměla.

1.září jsme byli v dekunkách (krytech), až do *3.září* děla hřměla čím dál více, granáty a šrapnely padaly mezi nás. Nevyspali jsme se, jíst jsme dostali jednou za den a to jen večer, poněvadž kuchaři nemohli za námi přijeti pro velkou střelbu. Bude-li to trvat v dekunkách dále, tak onemocníme. Dosud mě Bůh uchránil veškeré pohromy a prosím vroucně Boha by i nadále mě zachoval.

4.září byl boj velmi hrozný, děla hřměla jak o závod a k tomu ještě přišlo a byla bouřka. My seděli v dekunkách, ani hlavy vystrčiti nesměli. Děsný den byl tento.

5.září byl v noci přepad od rusů, ustavičná hřmění děl celý den, malé přestřelky předních stráží, byla velká zima.

6.září v neděli nic nového, jen to že jsme již týden v dekunkách.

7.září v pondělí a *8.* v úterý Mariánský svátek, celkový klid, jen zdáli bylo slyšeti přes chvíli dunění děl.

9.září ve středu večer jsme opustili dekunky po desetidením obsazení a ustoupili jsme. Šli jsme celou noc až do *10.hodin* dopoledne a ustoupili jsme až za Krasnik.

Dne 10.září ve čtvrtek jsme odpočívali.

11.září v pátek jsme vyšli opět v noci o *12.hodinách* a šli jsme

celou noc. Tento marš byl velmi namáhavý, poněvadž jsme dvě noci nespali a žádnou menáž jsme nedostali. Ustoupili jsme až k Zaklíkovu, kde byla první srážka. Ústup se děl proto, poněvadž náš generál zradil Rusům naše postavení. Mnoho životů padlo, mnoho zraněných bylo a vše to úplně zbytečně, když dobyté území bylo nuceno opět opustiti. Odpočíváme celý den v lese a mysl moje je stále doma.

12.září v sobotu před půlnoci opět jsme vyšli a šli jsme celý den a celou noc, až jsme přišli do Rozvadova. Tyto dny jsme mnoho museli vytrpět v marši, neb byli nám Rusy stále v patách a za tři dny jsme dostali jen jednou menáž, takže jsme byli hladoví jako vlci. V Rozvadově jsme byli až do 15.září, kdy jsme opět divoce utíkali před Rusem. Co jsme byli v Rozvadově, mnoho jsme zkusili. Nespali jsme celé noci, vždy byl alarm a my spali na poli a k tomu ještě do nás přšelo.

15.září jsme spali ve vesnici Krvavca a **16.září** jsme opět vyšli bez snídaně a šli jsme celý den i bez menáže.

17.září jsme měli celý den rast.

18.září v pátek jsme maširovali od 2.hodin až do 6.hodin ráno celou noc, blätem až po kolena a pak jsme kopali opět dekunky. Dne 16.a 17. byl jsem celý nemocný, totiž dostal jsem velkou běhavku, až krev ze mě šla, ale uznání za maroda při prohlídce nebylo žádné.

19.září jsme opět odcházeli a šli jsme celou noc, až ráno jsme měli chvíli na dvě hodiny na spánek v poli. Pak jsme dvě hodiny leželi ve švarmlinii (rojnici) a přšelo do nás, pak jsme maširovali celý den bez kávy a bez menáže až do 4.hodin odpoledne, blätem až po kolena a promokli do kůže.

20.září jsme leželi, varili jsme si kohouta a pekli bramborový chléb a šlepice v Salovicích, kde jsme byli tři dny.

24.září jsme odešli a šli jsme půl dne přes Dobrava a Tabro.

27.září jsme leželi ve vsi pod celtami.

28. září jsme opět překročili ruské hranice, spali jsme pod celtami a přšelo a byla nám zima. Pak přešli jsme mezi Ruskovou a Tarnovou přes řeku Vislu při hudbě. Pak jsme zkusili mnoho dní marše, neb bylo špatné počasí, přšelo a velká zima.

4. října, nejhorší den, právě v neděli, kdy jsme museli dělat pochod bez menáže, bez odpočinku.

6. října jsme opět narazili na nepřitele, celý den jsme proti němu stáli a přšelo. Celi promokli, šli jsme do jedné vesnice Tichary na noc, kde jsme byli pět dní.

12. října jsme odešli, celý den přšelo, byli jsme celi promokli a nocleh žádný. Sušili jsme se okolo ohně při dešti. Ztratili jsme regiment a chodili jsme celé čtyři dny bez něho a bez jídla, až nás zavedli opět k regimentu. Zkusili jsme mnoho, neb jsme byli bez veškerého jídla úplně vysílení.

22. října jsme přišli opět do krutého boje, kde našich velmi mnoho padlo.

23. října hned z rána zdrav jsem vyvázl. Boj ten byl hrozný u Volka Poličky a v Poličně ve vesnici.

26. října jsme opět couvali před rusem. Od Poličně jsme se trhli k Voltučinu, kde jsme se zakopali. Ale pak jsme museli z dekunku ven a forykovali (postupovali) jsme při čemž z našeho batalionu zbyla jedna kompanie. Padlo mnoho důstojníků a mnoho mužstva.

Zápisky další od mého zranění.

23. listopadu jsem byl zraněn u Vollbroma do hlavy po levé straně od patrony, tak zvané dum dum. Po obvazu jsem musel zůstati v dekunku až do večera. Pak odešel jsem na obvaziště, kde jsem spal až do rána, odkud pak vezli nás na dráhu. V Tremešicích na nádraží sedali jsme do vlaku dne **25. listopadu** a jeli jsme do Ratiboru do Německa, kdež jsme se zdrželi devět dní ve špitálu a pak jsme vyhlíželi jako lidi. Po devíti

dnech jsme jeli do Opavy ve Slezku a tam jsem pobyl pět dní a pak jsme jeli transportem do Innsbrucku do Tyrol, kde jsem pobyl čtrnáct dní a na žádost jsem byl přeložen do Tindřichova Hradce. Na této cestě jsem se zastavil doma. Tak mě vzrušilo moje shledání s manželkou, že jsem musel až radosti plakat. V poli, při hřmění děl jsem hleděl smrti vstříc, aniž bych slzu uronil a při shledání s rodinou a s drahými rodiči, člověk musí zaplakat. Jaké to dojemné shledání s drahými mě bytostmi, aniž by se mohl slz ubránit. Doma jsem pobyl dva dny a to na Silvestra a na Nový rok, načež jsem jel do J. Hradce, kdež jsem žádal lékaře, by mě dal do špitálu do Počátek. Po dvoudenním pobytu v Hradci jsem se dostal do Počátek a byl jsem tam osm dní, což mezi tím jsem byl opět doma a to čtyři dny, načež jsem opět odjel do Počátek a odtud do J. Hradce. V Hradci jsem zůstal pak dva dny a odtud mě poslali do Olomouce a přišel jsem mezi rekonvalescenty. Na cestě z Hradce do Olomouce jsem se stavil opět doma a zůstal jsem doma tři dny. Tenkrát byl odjezd můj z domova daleko těžší než v čas mobilizační. Tak těžko jsem opouštěl manželku, děti, rodiče, sestry, bratry, tak jako bych snad se neměl již nikdy více k nim vrátit. Nevím ovšem co mě čeká, ale doufám pevně v Boha, že mě nepustí a vrátí mě opět do náručí mých drahých, bych se mohl opět s nimi potěšit. Pakli se snad stane, že mě nebude dopřáno s nimi se shledati, poslední moje vzpomínka bude pouze na ně a prosím je, dostane-li se jim tato knížička do ruky, by se za mě modlili, by mě Bůh moje hříchy odpustil a smiloval se nade mnou

Do Olomouce jsem přijel **19. ledna** večer. Po celý čas, co jsem byl mezi rekonvalescenty, jsem se měl dobře. Práce nebyla žádná. Páno o šesté hodině jsme vstali, posnídali a pak jsme šli všichni na procházku a to od osmi do deseti hodin. Pak jsme přišli domů a v půl dvanácté byl oběd. Odpoledne jsme

mivali obvyčejně školu. O půl páté byl beřel a pak kdo mohl jiti ven a měl dovoleni, tak ten šel a ostatni byli doma a krátili si dlouhou dobu hranim karet a podobně. Já jsem karty hráti neuměl a proto jsem každý večer trávil ve vzpominkách na svou drahou rodinu a své milé rodiče, sestry a bratry.

29. ledna jsme měli lékařskou prohlidku, která pro mě minula šťastně a byl jsem na týden zachráněn. Stěžoval jsem si na boleni hlavy, ale on se stále díval na mě a líbilo se mu, že dobře vypadám. Tak jak bude příští prohlídka nevím, zda-li mě ještě zde ponechá, nebo mě již pošle ke kompanii. Možná, že kdybych byl chud a bled, byl bych již doma aspoň na nějaký čas. Ach, jak rád bych se doma mezi moje drahé podíval a jen aspoň jeden týden mezi nimi pobyl. To psáno

30. ledna 1915.

6. února jsme měli opět lékařskou prohlidku a zase to pro mě dobře dopadlo. Zase jeden týden uběhne. Také musím poznamenat, že jsme měli 6. února večer koncert na čísle 79. Pouze hudebnici jen z rekonvalescentu, na kterýž koncert ze širšího obecnstva zavítal pouze pan oberst Cermák se svou rodinou a pak pan oberleitnant. Jiní neměli přístupu. Zábava trvala až do deseti hodin. Kdo měl peníze, koupil si pivo, jež bylo dovoleno piti.

Dne 7. února v neděli jsme byli ráno v kostele. Odpoledne jsem si šel pro fotografie, které jsem měl již hotové. Dosti dobře se zdařily, ale kdybych měl více vlasů, byly by lépe vyhlížely. Právě dva dny před tím, než jsem se dal fotografovati, jsem si dal ostrižhati hlavu do hola, avšak si myslím, že pro památku stačí, neb moji drazi mě poznají a na jiném mě nezáleží. Nyní budu opět očekávat příští prohlidku, jak to zas dopadne. Snad dá Bůh, že zase bude pro mě dobře a že zůstanu opět jeden týden u rekonvalescentu.

Psáno 7. února 1915.

7. února jsem obdržel telegram, že jest moje milovaná ženuška nemocná. Ihned jsem žádal o dovolení, bych mohl navštívit moji milovanou ženušku, avšak jsem dovolení žádné nedostal. Tak jsem byl sklíčen po zprávě té, že jsem se nemohl ubrániti slz. Celé čtyři měsíce jsem stál neochrozeně proti nepříteli, snášel jsem vždy vytrvale útrapy války, krev svou jsem prolil pro císaře a vlast a jaká to odměna? Přimo odkopnutí za to všechno. Ani když moje ženuška byla upoutaná v lůžko, těžkou nemoci, telegramem mě to oznámila a s tím dokladem jsem žádal o dovolení, nebylo mě dopráno ji navštívit a jí v její nemoci potěšiti. Věru krutý osud mě stihá a ten musí snášeti se mnou i moje milovaná ženuška. Kdybych osud ten mohl snášeti aspoň sám! Dnes posílám jí psaní s mojí podobenkou. Snad než psaní dojde, bude již zdráva. Jest mě velice těžko. Psáno *8. února* večer.

Dne 9. února jsme byli očkováni proti cholěře. Pořád je mě smutno, ouzko a vzpomínám bez přestání na moji ženušku, jak je jí asi a doufám, že snad již lépe. Kéž by Bůh dal.

11. února večer

Čekám každý den nějakou zprávu z domova, ale ani té nejmenší nejde. Jsem takřka stále v úzkostech, co jen se doma děje, že mě žádosti zprávu nikdo neposílá. Moje vzpomínky stále zalétají k mé manželce a dítkám. Tem dětem jest nejlépe, neb nevědí o žádném soužení. Dále si stále vzpomínám na mé milované rodiče, kteří mě těžce vychovali, za jejich lásku a dobrotivost, kteří nyní stále zajisté na mne v bolesti vzpomínají. Jest mě jich líto, ale nemohu jim v ničem pomoci. Ostatní kamarádi, kteří jsou se mnou v cimře, baví se, hrají karty, ale já stále vzpomínám na moje drahé milé rodiče, na chaloupku na kopečku, v níž zajisté na mně vzpomíná moje milá upřímná a věrná ženuška a dovedu si představit, jak vždy večer na kolena se za mne modlí s dítkami. Bůh jim zaplat' za jejich

laskavost. Vidím dále moje drahé a milé rodiče, kteří též prosí Boha, by mě popřál šťastného návratu. Též jim platí slova má „Zaplat Bůh“. Dobrou noc moji drazí.

Dne 13. února opět žádná zpráva z domova. Bojím se naděje a těším se tím, že snad jí bylo lépe. Neb kdyžby snad jí bylo hůře, zajisté by mě to zděčila opět telegramem. Stále si vzpomínám na domov a jest mě smutno velké. Také jsme měli toho večera koncert na sále 79 ve prospěch vdov a sirotků po padlých vojinech. Celkem se vybralo 172 Kč, jenž byly odvedeny svému účelu.

Dne 14. února a to v neděli v masopustě byl zákaz vycházky, jelikož onemocněli dva muži na epidemickou nemoc, tzv. Šarlach a ani návštěva nebyla dovolena. Zákaz byl vydán do 17. února. K smíchu i pláči bylo, že právě tuto neděli přijelo mnoho osob z venkova za svými známými a nesměli je pustit dovnitř. Lidé stáli na ulici před vraty a vojini hleděli na ně za oknem, tak mohli spolu vyměnit pár slov.

Opět žádný dopis z domova. Jest mi velice divno, že žádný dopis nedostávám, ani žádný nesdělil příčiny nemoci moji manželky, ani jak jí je. Stále vzpomínám, jest mě smutno.

Dne 15. února jsem opět čekal dopis z domova a zase marně. Nedovedu si nikterak vysvětlit, že žádnou zprávu z domova nedostávám. V hlavě se mi kmitají všelijaké myšlenky o tom, ale k pravé věci nemohu přijíti. Proč jenom ne aspoň lístkem někdo nepotěší, abych se dozvěděl, co dělá moje milá ženuška. Snad příští den mě přinese vysvětlení. Zítřka je lékařská prohlídka, jak dopadne nevím.

Dne 16. února jsme byli očkováni proti cholere na levou stranu prs. Lékařská prohlídka dobře dopadla. Odpoledne jsme měli vycházku společně. Opět jsem čekal nějakou zprávu a opět jsem ničeho neobdržel. Což již na mně všichni úplně zapoměli. Snad zítřka něco obdržím, že se mi snad vše vysvětlí.

Dne 17. února jsem měl šťastný den, dostal jsem dopis od mé drahé manželky a od rodičů a jsem rád, že nemoc její nebyla tak zlá a že je již opět zdráva. Další lékařská prohlídka dobře dopadla a bude zase dobrý týden, jsem zase spokojenější.

Dne 20. února jsem dostal listek od mé drahé ženušky v němž mě sobě stěžovala, že ji někdo ukradl z pudy mouku, asi 40 kg. Jest to takřka bestiálnost lidská, ubohá ta žena tak soužití a okrádati, žádný ohled, samé přikori se jí děje. Mám sám strach z budoucnosti, neb jsou lidé u nás schopni všeho.

Něšťastné Němčice. Také jsem měl tento večer opět koncert, ale já byl opět tak rozrušen, že jsem se ani dost málo nebavil a moje myšlenky byly stále jen u mých drahých. Bože jak bude dál. © Bože chraň moji rodinu od všeho neštěstí, neb já nemohu jim v ničem pomoci.

Dne 23. února jsem při lékařské prohlídce dobře dopadl, zas bude jeden týden dobrý. Kéž by bylo již po válce a já se mohl vrátit ke svým milým. Dnes vím, jakou cenu má život a dovedl bych si jej lépe vážit než dřív. Snad se toho dočkám.

Dne 25. února jsem obdržel od moji ženušky dopis, v němž mě sdělovala, že již vypátrala zloděje mouky. Sám jsem si nemyslel, že by „Cestárka“ byla tak smělá a ukradla mouku mé ženě. Hanba ji za to až se vrátím, budu ji opovrhovati jako nejposlednějším člověkem.

Dne 28. února jsme měli večer opět koncert. Zábava byla pěkná, hrálo se též divadlo české a pak byly sólové výstupy české a vůbec tento koncert byl rázu českého. Přítomen byl též oberst s rodinou, nadporučík s chotí, poručík se sestrou, pan lékař a ještě jiné dámy a ředitel ústavu Alžbětinského. Bavil jsem se přece, neb jsem byl uspokojen dopisem z domova.

1. března jsme měli opět lékařskou prohlídku jenž opět dobře dopadla. Zase o týden zde déle pobudu. To zase moje žena zajisté si vyprosila od Boha.

5. března mě již doktor vyhodil ke kompanii a 6. března jsem se již nesl do špitálských kasáren. Bude již zase začínat vojna a bude huře než v rekonvalescentu. Což je dělat, věčně zde být nemohu a do civilu mě pustit nechtějí, tak půjdu na vojnu a doufám, že se zde v Olomouci zdržím do konce března.

8. března byl jsem přidělen k 2. ersac. kompanii. Jak velký rozdíl mezi rekonvalescentu a kasáren. Tam vše čistě, pořádek a zde vše v nepořádku. Zase musím zvykat na ten cikánský život. Také nám od 5. března odebrali vein-geld, který činil denně obnos 60 h., tak nevím jak to budu dělat bez peněz. Domů o ně psát nebudu ani za nic, neb nejsou doma žádné a mé drahé rodiče těž obtěžovat nebudu.

9. března o 1. hodině v noci odjeli 3 a 4. marškompanie do Ruska. Chudáci chlapani, takové mrazy musí stále býti venku a nás to čeká. Nešťastná vojna.

10. března jsem měl po první službu a 12. března jsme byli opět přiděleni k marškompanii a hned jsme dostali nový mundur a co nejdříve opět pojedeme do boje. Stále jsou velké zimy, kéž by Bůh dal než odjedu, by se zmírnila zima.

15. března jsme byli na sv. zpovědi, tento den také rukovali. Tež jsem poslal svoji podobenku svému synu Oldřichovi a jednu sestře Marii. Také jsem psal domů o peníze, neb nemám ani koruny abych si mohl něco koupit na cestu. Zdáli pak je dostanu a zastanou-li mě v Olomouci.

18. března, den a hodina mého odjezdu se víc a víc blíží a peníze o které jsem psal mě nejdou. Nevím co je toho příčina. Víím, že má moje manželka o ně velkou potíž, ale mohla by mě je zaslat. Snad by bylo to poslední. Nesmím zoufat, ale musím doufat, že se opět vrátím. Dnes večer odjíždím opět do pole a to již po druhé. Kdy a jak bude můj návrat, to ví jedině Bůh. Loučím se ještě s moji milou manželkou, dítkami, drahými rodiči, bratry a sestrami, v duchu je všechny líbám a

přeji jim všeho dobra a brzkého shledání se mnou. I Bohem všichni moji drazí, na shledanou.

20. března odjeli jsme z Olomouce přes Dřenov a přes Purk, Buda-Pest. Jedem rovinatou krajinou. Velice hojně jsou zde vinice. Po cestě dosud se nám dobře vede. Vzpomínám každou chvíli na domov. Peníze o které jsem žádal jsem obdržel v posledním okamžiku a ještě více, než jsem žádal, místo 10Kč., jsem dostal 20Kč. Také jsem si vypůjčil 5Kč. od Brázdy o nichž jsem uvědomil ženu, by mu je zaslala do Olomouce. Tento den jsme dojeli do Szolnoku, kde jsme zůstali státi na nádraží od 2.hodin odpoledne až do druhého dne. Zde jsem si nakoupil cigarety na cestu a koupil jsem si též elektrickou svítilnu se dvěma zásobními bateriemi, jenž stála 5Kč. a baterie po 1Kč. Ze Szolnoku jsme odjeli 21. března.

22. března jsme přijeli do stanice Ossipurzsta v noci, kde jsme opět stáli. Jest krásný den, slunko pěkně svítí. Co by se to udělalo práce doma, vše leží a ničt se pomalu jak ten můj život. Odjeli jsme v 11.hodin v noci. 23. března jsme přijeli ráno do stanice Nagykaroli-Szdinar, kde jsme dostali konzervy. Na dalším nádraží jsme dostali menáž a hned jsme odjeli, až na stanici Rakasz jsme měli delší zastávku. Již jedeme Karpátami a hodina utrpení nastává. Vrátilim se zpět? Nevim.

24. března jsme měli delší zastávku ve stanici Tatarov, kde byly stopy války vidět. Budovy vyhořené s trčícími komíny. Jedeme však Karpáty. V Mykulychyně jsme o 1.hodině vystoupili a to již zemi Halici.

26. března jsme měli celý den velký marš a navečer jsme uslyšeli rány z kanonů, kde jsme zůstali ještě celý den a

27. března jsme večer šli za regimentem a byl jsem přidělen u 12.kompanie, jenž byla v dekunkách. Ráno začaly kanony trochu bouřiti a brzo umlkly. Jaký život opět bude a vrátim-li se? Nevim, ale doufám že ano.

28. března v neděli celý den klidno, jen chvílemi dělostřelba, boj ale zdáli. Večer jsem si uvařil kávu a šel spát. Od nepřítele jsme měli celou noc pokoj takže jsme spali klidně. Psal jsem listek domů.

29. března ráno jsem se probudil, uvařil kávu, posnídal. Den byl pěkný, kolem deváté hodiny pražilo slunko. Zákopy v nichž jsme leželi byly u vesnice Grabovec zvané, pěkně zařízené. Nepřítel před námi asi 2000-3000 kroků se nalézá. Opět jsem se upravil do umění kuchářského a vařil jsem opět poprvé maso v poli.

30. března v noci služba, byla zima, celý den zamračeno a chladno. Celý den od nepřítele jsme měli pokoj a nic zvláštního se neudálo. Jak krásné by bylo na svátky velikonoční a byl mír. Co by to bylo radosti.

31. března celý den zamračeno a v noci o 11. hodině padal sníh. Měl jsem službu až do půlnoci. Vzpomínal jsem na domov.

1. dubna, zelený čtvrtek celý den sněžilo. Byli jsme očkováni a s kamarádama jsem si postavil kamna a topili jsme. Svátky velikonoční jsou přede dveřmi, ale my od svých druhů daleko vzdáleni a nemůžeme s nimi užítí radosti těchto svátků. Na večer sníh ustal padat a počalo mrznouti.

2. dubna na velký pátek ráno jsme zatopili, uvařili kávu, umyli jsme se. Den byl krásný a slunko svítilo až radost. Zdáli bylo slyšeti sem tam nějakou ránu z děla. V noci jsem byl na patrole a zapálili jsme před ruskou frontou tři kopky sena. Museli jsme přes vodu.

3. dubna na bílou sobotu ráno uvařil jsem kávu, převlékl se do čistého prádla. Odpoledne jsem šel s kamarádem na dříví a koupil jsem si slivovici u žida a trochu jsem se namáz. Den opět pěkný, nic zvláštního není.

4. dubna ráno o 3. hodině jsme měli alarm. Proti nám nic nebylo, ale nalevo od nás velký cheň, jenž asi po půl hodině

ustal a šli jsme opět spát. Ráno uvařil jsem kávu, posnídal, umyl a vzpomínal na domov. Kamarád uvařil brambory se zelím, výtečně chutnaly, bez mastného, bez soli a bez jakýchkoliv příprav. To jsme měli přilepšení na Boží hod velikonoční. Po menáži ještě jsem si uvařil kávy. Večer jsem měl službu až do půlnoci.

5.dubna po snídani jsem se šel umýt. Den opět pěkný. Dnes malovna, pondělí velikonoční. O všechny radosti těchto svátků jsme oloupeni. Zda budeme příští svátky velikonoční slaviti, neb již nebudem na tomto světě? Život náš je v rukou Božích, staň se vůle Boží. Po menáži jsme dostali každý kousek masa, jenž jsem odpoledne upekl a snědl. Trochu bylo připáleno, ale bylo to dobré.

6.dubna v noci oheň na pravo od nás, ráno jsem měl feldvachu od 9. do 12.hodin.

7.dubna od 12.hodin půlnoci službu, na obou stranách střelba z kanonů a kvérů, před námi klid. Ráno jsem se šel umýt a zůstal u vody sedět a vzpomínaje na domov. Čas seti je tu, dny krásné jsou. Já místo zrna mám zasévat smrt mezi lidem? Věru špatná to setba. Budu-li za rok seti zrno do půdy?

8.dubna nic zvláštního, dělostřelecké boje. Dali jsme si do dekunku čerstvou slámu, večer až do 12.hodin služba. K večeri jen kousek chleba, káva nebyla.

9.dubna začalo pršet, den chladný, v noci patroly nepřátelské, dva naši se ztratili. Před naši kopku dali Rusy prázdné krabičky od flaiškonzerv.

10.dubna jsme od 4.hodin ráno dělali malý angrif (útok) na nepřitele, abychom jej trochu znepokojili. Nic se při tom nestalo. Dělostřelecké boje v noci a patroly střelely. Při rozednění jsme se vrátili do dekunků.

11.dubna opět dešť, vše rozmoklé, šel jsem opět do kuče, dostal

jsem od kamaráda kávu, uvařil snidani a do poledne zůstal v chatě. Dělostřelecký boj, odpoledne jsme spravovali dekunky navečer opět dešt, v noci služba.

13. dubna ráno krásné počasí, pak opět dešt. K snidani jsem si uvařil bílou kávu. Začínáme žít jako lepší třída, to asi dlouho nebude.

14. dubna dešt, v dekunku jsme do rána promokli, ráno jsme dostali čaj. Dostal jsem listek z domova z Jelma. Proti listek opět z domova v poli. Peníze jenž jsem obdržel mi poslal otec. Všude byl klid. Byl jsem do noci v chatě.

15. dubna od půlnoci služba, pak dopoledne jsme opravili dekunky, počasí zamračené. Čekal jsem dopis od ženušky, nepřišel. V naší frontě nic se nepříhodilo.

16. dubna oprava střelen. Dostal jsem od ženušky dva listky, hned jsem odepsal a psal jsem o zasmážku maggiho a športky. Večer do 12. hodin služba.

17. dubna pěkně, chvílemi dělostřelecký boj. Vařili jsme maso ze psa, špatné přilepšení, ale lepší než samé brambory.

18. dubna ráno krásné počasí, pokračování ve vaření psiho masa na guláš. Celou noc hřmění děl a boj infanterie na levo od nás. U nás je klid.

19. dubna od 12. hodin do rána služba. Dostal jsem dopis z Jelma blahopřání ku jmeninám, odpoledne feldvacha, počasí pěkně, poněkud chladno. Poslal jsem domů listky kreslení, jeden ženě a jeden do Jelma. Zdáli pak jsou všichni zdraví? Stále na ně vzpomínám. Večer jsem dostal od ženušky dopis a od bratra Josefa dva listky. Psal, že mě poslal čokoládu, zda pak ji dostanu?

20. dubna ráno o 3. hodině jsme odešli do vzdálenějšího dvorce, kde jsme dali prádlo a mundur do páry k zničení vši a bacilů nemoci. Zůstali jsme tam celý den a na večer jsme šli zpět. Večer jsem dostal od bratra tři balíčky, čokoládu, cukr, cukroví,

syr a maggiho. Vše jsem z radosti přijal a dojala mě láska jeho ke mně.

21.dubna ráno o 3.hodině jsme opět šli do dekunku na svá místa. Den byl opět krásný. Vzpomínám, jak radostně by se to pracovalo v poli a taky tady zahálím. Nešťastná válka, co soužení a utrpení lidem přinesla a co vše je ještě k očekávání.

Velice rád bych se dočkal konce války, jak lid a všichni vojini uvítají toužebně očekávaný návrat. Psal jsem bratrovi Josefovi lístek o cigarety a masť na vši a děkoval jsem mu za balíčky.

22.dubna ráno jsme opustili dekunky. Viděl jsem pravoslavný pohřeb tažený čtyřmi voly na saních a každý držel svíci, na truhle pecen chleba, truhla jednoduchá. Večer jsme opět přešli do pevných štelunků a sice od dřívějších nalevo. Tyto jsou již velmi nebezpečné, neb jest nepřítel velmi blízko. Dostal jsem dopis od ženušky, přání k mému svátku. Špatně slavím letos svátek svůj.

23.dubna, můj svátek slavený tento rok na bojišti. Takto jsem jej ještě nikdy neslavil. Vzpomínám na domov. Kéž bych mohl přísti jmeniny slaviti mezi svou rodinou a drahými rodiči. Bůh nebeský jim popřej všem zdraví, by mohli práce svoje ukončit, abych se mohl s nimi brzo shledati a mě chránil od nepřátelské koule, bych mohl svým navrácením se z boje do svého domova radost způsobiti. Ráno jsem si uvařil kávu jenž jsem dostal od kamaráda, pak jsem snědl jednu flejškonzervu. Cigarety jsem též dostal, tak jsem měl co kouřit. Kolem nás lítaly šrapnely a granáty a několik kroků před námi se stříli bez ustání z kvérů. Tak vypadají letos moje jmeniny.

24.dubna, den pěkný, nic zvláštního mimo dělostřeleckých bojů střílení přední čáry. Poslal jsem do Vilimče kartu kreslenou.

25.dubna den opět pěkný. Psal jsem bratrovi o mapu, zrcátko a nitě. Ráno jsem si uvařil dobrou kávu, menáž až večer.

26.dubna ráno uvařil kávu, jsme v lese v dekunkách, ptactvo

pěkně zpívá, den je krásný. Menáž opět večer. Udělalí jsme si v dekunku lavičku. Večer po menáži jsme šli do štelunku ukryt.

***27.dubna** ráno jsme se vrátili do dekunku, dostali kávu, sýr, špek a šli jsme spát. Odpoledne jsem se probudil a šel varit kávu. Když byla hotová, tak se mi vylila a já vyšel na prázdno. Opět hladem až do večera. Tak to člověk stihá i v tom jídle. Kdy bude již všemu konec, abychom se zbavili toho trápení. Čekám z domova balíčky každý den a nejde. Přijde, neb jej sežere někdo jiný. Večer jsem dostal od bratra dva lístky.*

***28.dubna** celou noc prudký boj před námi. My spali, avšak jsme nebyli vyrušeni. Zda dnes přijde balíček? Přes den dělostřelecký boj. Ke snidani jsem uvaril kávu, ta se dnes nevyhlila, pak nic až večer menáž. Večer jsme šli kopat rezervní štelunky do půl noci.*

***29.dubna** ráno jsem obdržel od ženušky pět balíčků. Tohoto rána jsem skutečně dobře posnidal. Polévka byla lepší jak masová, takže budu mít dobré jídlo. Dík věřlý moji ženušce za takovou zásilku.*

***30.dubna** opět krásné počasí, opět dobrá polévka k obědu. Jest mě dnes nějak divně na prsou. Nemoci nebo strach. Večer jsem obdržel pět balíčků, co to bylo za radost. Od ženušky tři, z Volfírova jeden a z Mbisku také jeden. Cigaret mám dost. Do půlnoci jsme sekali v lese dříví.*

***1.května** po snidani jsem si vypral prádlo, usušil, uvaril polévku a pak jsem šel do dekunku. Odepisoval a děkoval jsem za balíčky. V noci velká kanonáda všude.*

***2.května** jsem ráno místo kávy varil polévku a pak opět pral druhé prádlo, uvaril kávu a poseděl na slunkku.*

***3.května** jsme měli velmi horký den. Začali do nás mlátit z kanonů a Rusy dělali útok, museli jsme jít do ohně, ale šlo to velmi těžko. Již jsem se v duchu se všemi loučil. V takové*

jsme situaci, již jsem myslel, že je konec světa. Byl to hrozný den, děkuji Bohu, že mě zachránil od smrti. V dekučkách jsme zůstali celou noc.

4.května přes den dělostřelecké boje, v noci kverfajer. Jiného nic k zaznamenání.

5.května byl boj u města Ostré.

6.května jsem uvaril kávu, v poledne polévku, odpoledne čaj, večer služba. Zkusíme zimy dost, neb jsou noci chladné i ve dne jest zima. Spát nemám kde, tak spím pod širým nebem. Věru musí to voják vydržet, že si žádný nemůže ani představit.

7.května opět žádný dopis, den pěkný, polévku varil, ale do čaje jsem neměl žádný cukr. V noci od 12.hodin služba. Služba nebyla, ale šli jsme opět ze štelunků. Již na sobě poznávám, že mi zdraví ubývá, hlavně dýchání mi dělá obtíž. Tuto noc jsme spali v lese bez dekučku. Noc byla pěkná, hvězdy jasně svítily, dobře se nám spalo.

8.května jsem obdržel od bratra Františka krabičku športek. Přišly mě velice vhod, neb jsem neměl co kouřit. Ležíme v lese, slunko pěkně svítí, kouřím obdržené športky, vzpomínám na domov. Večer jsem dostal deset balíčků a to od ženušky, rodičů a bratra Josefa a to čokoládu, sýr, športky, amolety, listky atd. To jsem měl šťastný den. Vše jsem ihned dal do rukšaku.

9.května ráno o 2.hodině jsme měli alarm, neb vpředu byla velká strelba. Došli jsme na cestu, kde jsme čekali další rozkazy, až do 4.hodiny jsme čekali, strelba pomalu ustala, tak jsme se opět vrátili do lesa. Ze zákopů nosili raněné na nosítkách, lehčí šli sami.

10.května ráno jsme sedli na vlak a jeli do stanice Horodenka, kde jsme vystoupili a automobily nás dopravily kus, kde jsme ihned udělali švarm linii a šli do předu proti nepříteli. Zasáhne-li mě kule nepřátelská, již se nevrátím, dávám tímto z Bohem moji milé drahé rodině, milým

starostlivým rodičům, bratrům, sestrám a přátelům. Loučím se s nimi a moje poslední vzpomínky plati jenom jim. Bohem moji drazí a vzpomenete na mně. Bůh nám dopřeje po smrti shledání. Práno na poli ve švarm linii u města Haradenka.
10.května 1915. Večer jsme obsadili silnici a zůstali tam přes noc. Byla velká zima, že se každý třepal zimou. Dnes ráno jsme dostali kávu a víc nic. Snědl jsem kousek vařeného špeku, jenž jsem si koupil ve městě půl kila za 1Kč. 70h.

11.května jsme opustili štelunky. Nevyspali, hladem zmoženi, vlekli jsme se po silnici a pak přes pole. Ještě že mám dost cigaret, jež jsem dostal od bratrů.

14.května kolem 2.hodiny jsme utíkali. Rusi za námi v patách.

18.května již jsem dokouřil poslední športku. Vzpomínám na Josefa, zdali již byl u odvodu. Mám jej velmi rád. Kéž nám Bůh dopřeje šťastného shledání u otcovského stolu.

30.května jest neděle sv.Trojice, jest teplý den. Ten čas plyne jako voda. Co těch vzpomínek člověk pošle svým drahým.

1.června ráno jsem psal moji dobré matince, k svátku ženušce, do Místku, Volfírova, Sumrakova, Vilimče a již mě od psaní bolí ruka. Jen kdybych aspoň dostal odpověď.

2.června v noci dělali rusové malý angrif, stríleli z kanonů z obou stran, k ránu vše utichlo. Práno jsem dostal z Jelma lístek, že psal čer.Brněnský obci Vilimči, že jsem raněn a zajat v asijském Busku. Nevím, kde se ty zprávy vzaly.

5.června přinesl kamarád vejce 3 kusy za 10 kr. Dnes jsem se měl krásně, bílou kávu, odpoledne vejce.

9.června jsme ráno přešli řeku Prut. Museli jsme se vysléci, neb bylo vody až po pás. Najedl jsem se také dost, dostal jsem v jedné chatě kyžky a chleba, velice chutnala.

11.června jsme šli dále až do Obrtyna. Potkali jsme mnoho raněných od našeho pluku a těž mnoho zajatých moskálů.

Trináctého června je moji matičky svátek. Kéž bych mohl býti doma ji ústně blahopřáti. Boj celý den hrozný, náš regiment má velké ztráty. Dávám opět poslední z Bohem svým milým doma, padnu-li, poslední vzpomínka platí jim. Před námi hrmi děla v jednom kuse. Kdybych tak dostal pěknou ranu, nehněval bych se. O 10.hodině večer jsme měli alarm a šli jsme do předu.

13.června opět dál za dekunk, v předu prudké boje. Dnes je moji matičky svátek, kéž bych mohl býti doma a ústně si blahopřáti. Boj byl celý den velmi hrozný. Náš regiment měl velké ztráty a mnoho mrtvých. Druhý den další boj. Špatné zprávy dochází z bojiště, velké ztráty. V poledne Rusi couvali, ale zajali z druhého batalionu mnoho mužů. Vzpomínám na domov, kdyby tak žena a rodiče viděli, jaký boj zuří.

Odpoledne začali do nás strílet z těžkých děl granátama. Večer jsme spali na poli, přšelo do nás. Jsem zvědav, kam nyní nás potáhnou. Boje se odbývají u Tlumačova. Rusi jsou už na této frontě za Dněstrem, také nás opět ženou do nového boje. Před námi hrmi děla, bez pochyby půjdeme do předu. Jaký osud stihne mě? Kosti moje bych zde přeceš nerad složil, ale nějakou pěknou ranu bych unesl. Dávám opět sbohem svým milým domů a padnu-li poslední vzpomínka platí jenom jim. Děla hrmi v jednom kuse.

17.června jsme žádný chleba nedostali, jen cvibach a jednu flejškonzervu. Ráno v 7.hodin šli dál do předu. Před námi hrmi děla v jednom kuse. Vzpomínám na domov. Meněz špatná, jen polévka se dvěma drůbky. Proč nás nepustili domů, když nemají co dál jíst? Odpoledne jsme překročili řeku Dněstr:

18.června hned ráno prudká palba z děl a kvérů. Raněných chodí hodně z bojiště. Náš regiment leží v rezervu. Navečer začala bouře a přšelo. Vesnice u níž jsme překročili Dněstr se nazývá Olegrady. V 10.hodin večer jsme měli alarm a šli jsme

do předu. Ihned jsme dělali šturm a přitom jsem byl raněn do prsou a levé ruky. Po zranění jsem ležel celý den na poli bez obvazu, až do druhého dne. Raněn jsem byl před městem, které se nazývá Gněstr:

21.června ráno nás odvezli na obvaziště, kde jsme se chvíli zdrželi a odtud jsme jeli povozem na nádraží. Při té cestě jsem zkusil moc bolesti, cesta byla daleká 35 km a cesta špatná. Na nádraží jsme dostali každý jednu housku a trochu čaje. Cesta po dráze byla trapná. Všechno mě bolí, kdybych byl již na místě. Já menáž je moc špatná, po cestě 1/4 litru čaje nebo kávy, kousek chleba a v poledne opět 1/4 litru polévky, kousek masa a malý kousek chleba, večer opět čaj. Jsme již dva dny na cestě.

24.června jedeme celou noc, jízda konce nemá, vozi nás po Ubrách sem a tam a neví, kde nás mají složit, at' nás pošlou domů. Myslím, že se ani do našeho kraje nedostanem. Kdybych mohl aspoň na 4-5 dní se domů podívat. Jeli jsme celou noc a ráno nás vykládali. Douci pak nás vykoupali a stříhali. Teprve 25.června ráno jsem přišel na řadu, umyl a vše odevzdal a šel do postele. Nalézáme se ve městě Trenčíně, kde jsme pouze na pozorování a pojedeme opět za několik dní do jiného špitálu, je to přece lepší ve špitálu, než stále slyšeti dunění děl a slyšet bzucet okolo uší kulky z kvěří, trhat šrapnely a granáty.

1.července jsme odjeli o 4.hodině odpoledne z Trenčína, opět celý vlak a jeli celý den a celou noc.

2.července navečer přijeli jsme do Lince, kde zůstali ti ranění, kteří nemohli chodit. Ostatní pak jeli do města Gmundenu, kam jsme přijeli v 9.hodin večer. Zavedli nás do školy, kde nás zapisovali, opět prohlíželi, zda nemáme vši. Já jsem přišel do jednoho hotelu.

3.července ráno jsme šli k převazu a pak nastal život jako ve

špitále. Tento den jsem psal domů a dychtivě čekal nějakou odpověď. Náš špitál se nalézá zrovna u jezera. Je to pěkný pohled, všude do kola samé hory.

5. července zas k převazu, nic nového.

7. července mě a několik nás zavedli před Rentgenovy paprsky a tu mě bylo k smichu, jak jsem šel přes město ustrojen.

Krátké kalhoty, na nohou papuče, tak mě byly vidět nahé nohy, ačkoliv slunko pražilo, místo bluzy jsem měl mantl. Svůj mundur jsem dosud neměl, nebyl suchý.

8. července šel jsem trochu do města se projít. Náš špitál je u samého jezera. Po jezeře jezdí lodky, parníky, na vše hezky podivaná. Kolem dokola se vypínají vysoké hory. Celkem jest to přirovnání k Innsbruku. Tento den jsem dostal lístek z Jelma a bratr Josef chce za mnou přijet. Odepsal jsem mu, by dělal jak chce. Já bych raději někam blíže do špitálu do Počátek nebo do Dačic. Budu čekat, buď přijede Josef nebo přijde žádost o přeložení do jiného špitálu. Také přeji bráčkovi, že není odveden.

9. července jsme se všichni vážili. Vážil jsem 74 kg 64 dkg, pak jsem čekal na poštu, zda dostanu něco z domova od ženy, ale opět žádný lístek. Nevím co je to, snad by byla raději slyšela zprávu, že jsem zůstal na bojišti zakopán. Do Jelma jsem psal a již jsem dostal odpověď hned sedmého, tak od ní by mě lístek také došel.

10. července jsem ráno obdržel 20K. Od ženušky, přece na mě pamatuje. Čekám ale ještě dopis, snad došel můj lístek dříve než jsem se domníval. V rani poště jsem dostal lístek od Františka Douchovího z Vidně a odpoledne od tetičky z Mbistku.

11. července jsem byl velice navečer překvapen. Přijel bratr a zároveň s ním moje ženuška. Byl jsem velice rád a tak zmučen, že jsem nemohl celou noc spát. Šli na noc do hotelu

zrovna naproti špitálu.

12.července ráno, když bylo po prohlídce, tak jsem hned šel ven a seděli jsme u jezera na lávce a poslali pozdrav na Moravu. Odpoledne jsme šli na druhý břeh jezera.

13.července ráno jsem šel později ven, poněvadž mi převazovali ránu, pak jsme šli k jezeru a pak do hostince, kde byla ženuška a bratr na noc, na pivo. Odpoledne jsme jeli všichni po parniku a vrátili jsme se až na večer o 7.hodině a seděli ještě v zahradě.

14.července přišlo, tak jsme nemohli nikam jít, sedli jsme si do zahrady pod střechu. Pak oni šli k obědu a já také. Odpoledne ještě chvíli se mnou zůstali a pak šli na nádraží. Nedělal jsem si nic z odjezdu, ale když se vlak hnul z nádraží, tu ztěžím jsem udržel slzy, které se mě draly do očí a jest mě smutno a teskno. Snad dostanu nějaký den dovolené, abych se mohl podívat domů aspoň na 14 dni. Přeji Vám drahá ženo a bratře šťastnou cestu a děkuji Vám za návštěvu a nelekali jste se daleké cesty, by jste mě uviděli a mě potěšili. Bůh Vám zaplat Vaši obět.

15.července vzpomínal jsem, zda jsou již doma a zdraví domů dojeli a vzpomínal celý den na moje drahé.

16.července jest mě smutno, čekal jsem lístek od ženušky neb Josefa, nic nepřišlo. Dnes jsem snědl již buchtu, na večer jsem dostal lístek od ženušky.

19.července jsme šli na pohřeb, umřel zde jeden četař Rod a byl z Ebensse.

1.srpna přišel zákaz a my nesměli ven. Sedával jsem v zahradě u jezera a sledoval tak vodu jak rychle ubíhá a ten náš život s tím vším nic není. Však přece doufám, že se dostanu na pár dni domů na dovolenou. Rány moje jsou již zaceleny, jen na prsou to bolí a pak pozorují větší tlukot srdce.

6.srpna vzpomínám jak jest z mou ženuškou, snad ztrápená

mým dopisem, ani nevím jak jsem mohl takový dopis napsati. 8.srpna jsem dostal od Ženušky žádost na žně a výmlat, ale sotva dovolenou dostanu. Dostanu-li dovolenou, tak to bude jenom na osm dní. To by bylo dobré. Kdyby věděla drahá Ženuška jak mě to mrzí, že jsem jí takový dopis psal.

12.srpna jsem žádal o dovolenou, ale byla mě odepřená, že dosud nejsem zdrav. Nyní se zase budu těšit až přijdu do Olomouce.

17.srpna jsme měli večer společnou večeri, dostali jsme pivo a cigarety.

21.srpna jsem byl odpoledne na pohřbu a večer byl ohňostroj na oslavu našeho panovníka.

25.srpna vzpomínám na domov, jak pilně moji drazí pracují na polích, jak rád bych jim pomohl. Ženušce a rodičům, bych se jim aspoň částečně odměnil. Jak si budu vážit života, neboť jsem poznal důkladně víc. Šel jsem k smrti vstříc, viděl jsem mrtvé kamarády, slyšel zoufalé volání a měl jsem dosti času abych o životě svém přemýšlel. Snad dá Bůh, že mě zachová zdravého a že se navrátím opět ke své Ženušce, dítčám a drahým rodičům. Jak ten čas utíká. Už jsem zde tři měsíce, je zde jako po vymření. Hosté jsou už pryč z Gmundenu a kdyby nebyli zde raněni, tak by nebylo zde žádného vidět na ulicích. Obdržel jsem 10 korun, přišly mě velice vhod.

29.srpna dopoledne hezky, odpoledne přšelo. Sedím v cimře jako pekáč. Vzpomínám na domov a jak to bude se žádostí. Kéž bych se mohl dostat domů na pár dní a po dlouhé době se doma potěšiti. Ta prokletá vojna, o jaké šťastné chvíle je člověk oloupen, co starosti způsobila doma ženám a rodičům. Kdo si to vše jedenkrát před Bohem zodpoví. Ó Bože, smiluj se již a dej opět světu mír po němž tolik tisíc lidu volá a touží. Smiluj se nad dítčami, kteří k tobě každý den ruce vzpinají a za svého otce se modlí. Ó Bože smiluj se, smiluj se.

19.září, čekal jsem již dlouho na přeložení, ale dosud nic nejde, snad už mám po naději. Já bych tak rád domů jel. Jest mě zde již dlouhý čas. Snad až přijdu do Olomouce, pak dostanu dovolenou, bych mohl potěšit Ženušku, jež chudák musí všechno sama obstarat s dítkami, rodiči, se sestrami a bratry, jakož i se všemi známými. Již jsem žádost nechal hledat v kanceláři a také nic.

2.října, jak ten čas utíká, právě jsem zde dnes třetí měsíc. Letí vše jako po vodě. Jest zde jako po vymření. Hosté jsou pryč z Gmundenu, tak je zde smutno.

3.října, velmi špatné počasí. Děšť a mlhavo celý den. Měl jsem odpoledne od 2 do 4 hodin torvachu(stráž). Zima již se blíží, budu-li muset do pole na zimu, nevím jak to vydržím. Ó kéž by se Bůh smiloval a nemusel na zimu do pole. Jak by se to pěkně sedělo doma se Ženuškou a s dětmi u stolu. Takto se člověk musí potloukat mezi cizími lidmi a není pomoci.

4.října, dnes na jmeniny našeho panovníka jsme byli všichni v kostele a pak jsme prošli městem s hudbou. Na menáži jsme dostali každý sklenici piva. Po menáži každý dostal od deklamovaných dítek po 20 cigaretách. Dnes jsem dostal od Ženušky dopis a píše, že chodí vojini na dovolenou. Správa vojenská hledí dnes jen aby každý byl co nejdříve zdrav a mohl opět do pole, ale na to už se žádný neptá, může-li tam vojin, jenž byl mnohokrát raněn, službu v poli zastávat. Rád bych znal člověka vojina, jenž jsa v poli a vrátí se jako raněn do vlasti zpět, rád by nešel se podívat domů? A zvláště já, když mě doma čeká milující srdce manželky, dítky, rodiče, bratři a sestry. Proto milovaná Ženuško musíš snášet ten osud odloučení dále a snad dá Bůh, že se vše změní a dopřeje nám shledání, snad i takového, jako se žádný z nás nenaděje. Já v té věci nemohu nic dělat.

5.října Byl jsem určen, že přijdu ku kádru, ale pak doktor

opět odložil listinu mé nemoci se týkající a zůstanu ještě déle v Gmundenu. Ihned jsem psal domů, by mě sem poslali potřebné věci, bych se mohl dostat na orláb. Budu očekávat, jak to se mnou nyní dopadne. Také jsem poslal k dalšímu otisknutí do časopisu „Roja“ zprávu o zákopech a život v nich. Později zašlu opět další a to o mém zranění, prvním i druhém a o dopravě raněných z bojiště až do špitálu.

6. října Odpoledne byl pohřeb jednoho vojína z nemocnice. Pohřeb byl velmi pěkný. Dvě hudby, jedna od spolku vysloužilců a druhá ze špitálu od raněných. Při spouštění do hrobu zahrála hymnu rakouskou a vypálily tři rány z hmoždírů. Bylo na pohřbu moc civilního lidu.

10. října. Listkem mě sdělila ženuška, že mě poslala balík a dodnes jsem jej ještě nedostal. Čekám stále, jak bude můj návrh doma proveden, jimž jsem naznačil a poslal, bych se mohl dostat na dovolenou. Ještě zde zima jako na Sibíři, na kopcích ještě už sníh. Na jezeře život také se již všecken ztratil. Lodky již nejezdí, ani u břehu žádné nestojí a parník jezdí jen jednou nebo dvakrát denně. Hosti jsou již pryč a tak zde není žádného ani vidět. Ještě v neděli se sejde trochu venkování.

Já nyní ani nikam nejdu. Za jedno jsem zde sám a pak ještě je zima a tak se držím raději v posteli. Od Josefa jsem již dávno žádnou zprávu neobdržel. Možná, že také půjdu k odvodu opět. Ta válka směřuje jak je vidět jen k tomu, aby se jenom mohli lidé zničit a vyhubit a pak nastane zas robota, jak za let dřívějších. Ještě pěkná vyhlídka do budoucnosti.

Ovšem mnozí nyní za války zbohatnou, těm ovšem nebude zle, ale co budou dělat chudáci sedláci a dělníci? Ten sedlák musí vše vydržet, musí dodávat pro vojsko živobytí a nesmí nic předražit a sám musí vše co potřebuje draho zaplatit. Inu jak je ta písnička sebská. „Kdyby sedláka nebylo, všechno by trpělo“. Dříve byl sedlák považován za posledního člověka,

jsem zvědav, jak to bude po válce. O nezapomínejte Ty, kteří jste stavu rolnického, že sedlák musí živit všechno, šlechtu, krále i vojsko, žida, kněze i kantora, umělce i žebráka. Dnes to poznáváte již všichni! Dejte tak nějakému úředníku pod správu, dvě tři léta sebský statek a pak se podívejte na bilanci jak bude vyhlížet jeho hospodářeni a jaké budou pole a luka.

11.října jsem dostal balík a hned jsem pro něj na poštu šel. Také mě psala, že byl tatínek v Počátkách, že budou o mě žádat, bych se dostal blíž. Jsem zvědav, jak to dopadne. Inu moderní válka, pěkný to název, ale špatný účinek. Jen tak pokračujte páni u zeleného stolu dál a daleko to přivedete.

Uvidíte pak sami, kam jste to s tou moderností dopracovali.

14.října. Co jsem neočekával, stalo se. Včera jsem dostal, co jsem potřeboval, dnes jsem byl u raportu a dostal jsem orláb do 22.1.m. Jsem s tím velice rozrušen. Dnes o půl čtvrté hodině odjíždím z Gmundenu a zítra již jsem doma. Jen to slovo „doma“ co značí pro vojína. Ti se podiví všichni, až se objevím ve dveřích. „Kde domov můj, na Moravě, tam mě čeká, srdce věrná, tam jest domov můj.“

Psáno 24.října. Domů jsem se dobře dostal. Radostné bylo shledání doma se všemi. Podíval jsem se do pole, zasel ještě kousek žita. Ten čas doma mě uplynul jako přívál vody a opětného rozloučení. Věru tenkrát jsem tak těžko domov opouštěl, jak nikdy předtím. Před ženuškou jsem hleděl co možná nejvíce slzy potlačit, ale když jsem byl sám, tak jsem plakal jako malé dítě. Jest to věru těžká povinnost, být vojínem v tomto čase a doma milovaná ženuška a děti, rodiče a vše musím opustit a jet od nich daleko do světa a snad je již vícekrát neužrím, ale ne, musím se vrátit, žiti pro ně a starati se o ně. Vždyť je tak všechny miluji a tak je mám rád a všude na ně vzpomínám. Vzpomínám, co asi dělá ženuška a zda i její myšlenky zalétají stále tak ke mně, jako moje k ní.

Jen kdybych dostal od kádru orláb (dovolená) aspoň na 3 týdny, bych mohl svátky vavřinu trávit aspoň mimo nebezpečí. Zajisté na vánoce dovolená udělena nebude. A jak jsem pozoroval, moje ženuška nyní se mnoho změnila a má mě o mnoho víc ráda a větší láskou mě zahrnuje než dříve. I na ní ta odloučenost působila. Dopřeje-li mě Bůh, že se vrátím domů, budu žít šťastný život a doufám, že se mnoho ještě změní.

25. října ráno opět doktor vybíral ku kádru. Opět mě volá do marodcimry, ale zase mě nechal zde. Ted budu zase čekat, že budu 10 ku kádru. Kéž bych to tak mohl prodloužit zde hodně dlouho.

26. října jsem psal domů list a dnes jsem psal list rodičům a bratrovi. Jsem zvědav, co bude dělat Řecko, Rumunsko a Bulharsko. Kdyby byly začaly všechny najednou, snad by bylo po válce.

27. října. Jest mě teskno jako nikdy předtím. Stále vzpomínám na ženušku, děti a rodiče. Dnes jsem obdržel od ženušky opět listek. Inu blíží se všech sv. dušiček a zvláště letos je tolik nevinných duší na věčnosti. Smutno bude v mnohém domku na letošní svátek všech svatých.

28. října. Včera jsem pomáhal v jedné vile pakovat a nosit nábytek a to u jednoho hraběte, jenž je generálem a bratrem Brněnského biskupa. Dostal jsem od hraběnky 2K.. Ten den aspoň spíše uběhl a ty 2K. jsem také potřeboval. Viděl jsem tam spouštu měděného a kuchyňského náčiní. Těm zajisté nebudou rekvírovat. Pak je to také spravedlivost! Inu ten venkovský chudý lid musí vše vydržet, na jeho bedra se všechno nakládá a ten musí táhnout jako vůl a co taková pakáž, těm neseberou nic a ještě je musejí živit.

31. října jsem byl v kině. Hráli velmi pěkný kus, jak jeden hlídač nádražní neopustil svůj domek, byl pak od Rusů

zastřelen. Jeho žena s dětmi zůstala sama v domku. Poté odebrala ruskému generálovi telegram a donesla jej rakouskému generálovi. Pak ale byla od ruského důstojníka také zastřelena a k tomu okamžiku jali dívky plakati u své mrtvé matky, přišel onen rakouský generál k její mrtvole a vzal ony dva sirotky za své děti. Velmi pěkný kus to byl a je žádoucí, aby takový kus se hrál častěji.

1. listopadu jest sychravý a smutný den. Sama příroda, jako by truchlila a oplakávala duše, které dnes drímají věčný sen.

-Čest budiž jejich památce-. Svou vlast jste ztratili i své životy. Zajisté, že vaše oběť nebude marná a bude odměněná od „Nejvyššího“, v jehož rukách jest vše, nebe i země.

Vzpomínka také platí těm, kteří byli mými přáteli a to jsou můj bratránek František Doucha a švagr Jindřich Valenta.

Své mladé životy jste obětovali. Pro vás nebudou se modlíti dívky ani ženy, poněvadž jste byli svobodní. Na shledanou na onom lepším světě. -Čest Vám stateční vojini- Čest budiž Vaši památce Vy hrdinové-. Odpoledne jsem byl na hřbitově. Hroby byly okrášleny a na hrobech hořelo světlo. Také hroby, kde jsou vojini, kteří zemřeli ve špitále, zdobeny byly věnci a na nich stál železný sloup a byl opleten stuhou černou a žlutou. I na těch hrobech hořely svíčky a hroby tyto se těšily velké pozornosti obecnosti.

2. listopadu o 10. hodině dopoledne jsme šli na hřbitov a to z každého špitálu 4-5 dávali jsme věnce na hroby padlých vojínů. Přítomen byl oberleitnant Kijfer a leitnant Věber. Pak jsme šli domů.

4. listopadu se počasí velmi změnilo. Na kopcích padal sníh a dole přšelo. Zítřka je opět prohlídka u kádru, jsem zvědav co se mnou bude doktor dělat, myslím, že mě již pošle ke kádru.

Kéž by se to vyplnilo moji ženušce, když se jí zdálo, že jsem stále v civilu, bych se tak dostavil domů, to by byly radostné

svátky.

5. listopadu jsem byl navržen ku kádru k lehké službě. Tak již 10. listopadu pojedu na Moravu. Tak to bude v Olomouci, co dostanu za službu také nevím, ale velkou naději si nedělám a místo k lehké službě mě dají k marškompanii do pole. Čert by to již vzal celou tu válku.

6. listopadu jsem si koupil na památku z Gmundenu hodinky a řetizek, dal jsem za celé 26K. Přejí si bych mohl hodinky užítí hodně dlouho.

7. listopadu. Od 2. června jsem v Gmundenu ve špitálu. Nejdůležitější změny za tu dobu byly. Přijela za mnou ženuška s bratrem Josefem, pobýli zde 3 dny a zase odjeli. Ten čas jsem ještě byl velmi slabý. Pak jsem dostal dovolenou na 8 dní pomoci žádosti jenž mě můj dobrý otec obstaral. Těžko jsem se tenkrát loučil se všemi drahými a tenkrát jsem si zaplakal. Vše opustit a zanechat a jít takřka vstříc smrti. Pak jsem ještě šel ke kádru, co mě ještě čeká, co budu muset ještě vytrpět to ví jen Bůh. Ještě budu psátí do jedné knížky, zda mě osud bude přízniv a opět ji budu moci celou popsat. Musím doufat, že opět mě bude chránit Bůh od smrti. Nechci již prožítí ty chvíle, které jsem prožil při druhém zranění o 2. hodině po půlnoci až do večera do 6. hodin ležet na poli, před ruskýma dekunkama, bez obvazu s takovou ránou v prsou. Na ty okamžiky nezapomenu. Nechci zemřít v daleké cizině od mých drahých, ale chci se navrátit domů a starati se o své dítky a ženušku a vůbec o všechno. Snad mě to Bůh dopřeje. Snad se toho dočkám. Celkem jsem se měl ve špitále dosti dobře a i trochu němčině jsem se přiučil.

8. listopadu jsme byli rekvie za jednoho vojina. Zemřel v Haliči a zde sloužena za něj mše svatá. Dostal jsem od bratra Josefa 20K.

10. listopadu jsem odjížděl z Gmundenu ku kádru do

Olomouce.

11. listopadu jsem přijel do Olomouce o 10. hodině dopoledne. Ohlásil jsem se u kádru a šel jsem do rekonvalescentu. V rekonvalescentu jsem byl do patnáctého a šel jsem pak ke 4. kompanii. Velká změna se stala za ten čas co jsem byl v poli. Mbenáž je nyní velmi špatná, v pátek jsou ryby, které smrdí na půl hodiny cesty, vše již bere konec, ale válka konec nebere.

17. listopadu jsem šel k raportu o orláb u kompanie a

18. listopadu k raportu k batalionu.

20. listopadu jsem obdržel orláb a ihned jsem odjel na 8 dní. Věřu velmi krátká to doba, ale jsem rád, že jsem aspoň to mohl dostat. Až se vrátím nyní zpět do Olomouce, nevím co mě čeká. Mám jít ještě třicátého k doktorovi a jak ten uzná, tak pak podle toho těž můj další život se obrátí.

Jest věru těžké odcházeti z domova od těch dětí. Ta neúprosná válka, o vše jsme oloupeni. Kdy se již vše skončí? Přijde vše do starého místa. Což není žádného východiška z tohoto trudného a smutného života. Jest to vše smutné, pořád jen od rodiny utíkat do ciziny.

Již jsem opět skončil jednu knížku. Kéž bych již nemusel psát jinou.

Lijte s Bohem moji drazi a nezapomínejte na mě. Jak vítr trpím daleko, více než jak Vy si představujete, ne snad na práci tělesně, ale duševně. Jest to hrozné a pomoci žádná odnikud. Více psát již nebudu, jsou to přímo zoufalé výkřiky!!!

Toto jsou poslední věty, které Vojtěch Benda napsal do svého zápisníku. Po obou vyléčených zraněních byl opět uznán schopným a musel znovu do pole na frontu a opět do Haliče. Nesplnila se jeho touha k návratu domů mezi své

drahé a blízké. Padl v boji u Zablatova v Rusku, nyní Ukrajně. Datum jeho úmrtí a místo je připsáno v zápisníčku někým z jeho rodiny na 9.června 1916. Při mém pátrání po padlých z 1.světové války, jsem na internetových stránkách našel údaje z tzv. zráťových listů, které v té době vydávala průběžně c.k.armáda, kde byly seznamy nemocných, raněných a mrtvých. U Vojtěcha Bendy (v němčině Adalbert Benda) jsem našel tři údaje o jeho zraněních a smrti. Tam je udáno datum 6.6.1916. Pro informaci přikládám tyto výstřižky. Tento první se týká jeho zranění hlavy, které utrpěl 23.listopadu 1914.

Benda Adalbert, ErsRes., IR. Nr. 54, 2. Komp., Mähren, Datschitz Ober Wilimetsch, 1886, verw.

Druhý výstřižek je z jeho druhého zranění ruky a prsou, které utrpěl 18.června 1915. Zajetí a místo je omyl, který se nezakládal na pravdě.

Benda Adalbert, ErsRes., IR. Nr. 54, 2. Komp., Mähren, Datschitz, Oberwilimetsch, 1886, verw.; kriegsgef., Tjumen, Gouvernemen Tobolsk, Rußland.

Třetí výstřižek již mluví o jeho smrti 6.6.1916, není tam však uvedeno místo.

Benda Adalbert, ResGefr., IR. Nr. 54, 12. Komp., Mähren, Datschitz, Ober-Willimetsch, 1886; tot (6./6. 1916).

Padl velmi mladý, bylo mu 30 let. Po dotazu ve vojenském historickém archivu v Praze mi byl zaslán obsáhlý materiál včetně kmenového listu, kde je udán datum smrti 7.-9.6.1916 s poznámkou ponechán nepříteli k pohřbení.

Písni yluk us. 54.	1916 1. tříduho devítistého sestřinatého odabě 7-9 sedmého - devít tihého, června u Zablotowa u Bohonloue u Dukovine	12. etimiaspřar	uah. zabozim etimiaspřar	Vojtech Benda Mramor na záhlaví, pravom okemho sládu a horním zrakem br. zářič, se dne 4/10 1915, 22. 11. 1915 superior kassier Veselá	Slovníček vskies Tělo na ulopare a tamtéž slonový ale jurovského postovní
-----------------------	--	--------------------	--------------------------------	---	--

Pánsko-katoňské novýjen - 14.4. 1886	mairské penatý dom kovář	Saal p hroji 1. přístřed bicha ale kintního povaru	Mrtvola po- mechiarna nepřísteh k pohřbení.	Protokoloval: 5. Filip Jileček polní lékař	Soudce/příteli Draukide Vělesok, polník Bohuslav kovář Protokol uložen u kraj. soudu, odd. 11 v Jihlavě č. 511 52/20 5.
---	--------------------------------	---	--	---	---

Příjmení a jméno	Benda Vojtěch
Hodnost a pluk	voj. 54.
Datum a místo narození (polit. okres, země)	14.14. 1886. Horní Veliměř, Starice, Olomouc.
Příslušnost (polit. okres, země)	voj.
Datum a místo úmrtí (polit. okres, země)	7-9.16. 1916. v Gabelsdorfu v Pohodlém v Bukovině.
Datum pohřbu	ponechán nepohřben
Označení hřbitova a místo (polit. okres, země)	ke pohřbení
Oddělení, číslo hrobu	
Opsáno podle	matk. p. r. (54) 6 p. z. v. v. Benda.
Úmrtí kniha: tom., fol.	tom I, fol. 22.
Tiskárna MNO. — 1163-36.	

Vojtěch Benda byl příslušníkem 54. záložního pěšího pluku s dislokací v Olomouci. Byl přidělen ke 2. rotě a naposledy byl u 12. roty. Tento pluk měl velikou tradici. Zde je odznak pluku, který se nosil na čepici.

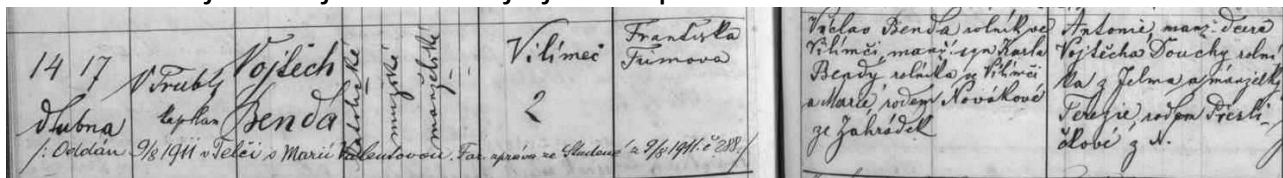

Od roku 1830 až do konce Rakousko-Uherska byly osudy obyvatel města Olomouce a jeho okolí spjaty se starobylým c. a k. pěším plukem č. 54, od roku 1888 opět nesoucí staronové jméno Alt-Starhemberg. Olomoucký regiment byl pojmenován podle svého druhého a nejslavnějšího majitele, hrdinného obránce Vídně před Turky v roce 1683, Ernsta Rüdigerera hraběte ze Starhembergu.

Tyto zápisky Vojtěcha Bendy z 1. světové války jsem čítával ještě jako kluk, když jsem chodíval velmi rád na návštěvu v mé rodné obci Horních Němčicích, k tetě mojí maminky, kterou byla manželka Vojtěcha Bendy paní Marie Fikrová, která se po smrti Vojtěcha provdala za Stanislava Fikra. Nyní se mi tyto zápisky od příbuzných Vojtěcha Bendy dostaly do rukou a musel jsem je přepsat a dát jim možnost, aby se dostaly do rukou ostatním příbuzným a známým, abychom nezapoměli na takového příbuzného, který musel projít útrapami války. Byl to čestný, pracovitý a milující člověk, kterého bylo škoda.

Při čtení tohoto odkazu my všichni si musíme uvědomit, co pro nás znamená život v míru a věnovat se práci a rodině, tak jak si přál Vojtěch a nebylo mu to dopřáno. I já se musím přiznat, že při čtení a přepisování těchto zápisů se mi draly do očí slzy.

Vojtěch Benda se narodil 14.4.1886 v Horním Vilímči č.2 v rodině rolníka. Byl ze šesti dětí jako nejstarší. Zde je jeho zápis narození v matrice.

Jeho otec Václav Benda si vzal za manželku Antonii Douchovou z Jelma č.1 v roce 1885. Hospodařili v Horním Vilímči a všechny jejich děti se jim tam narodily. V roce 1905 se celá rodina přestěhovala do Jelma a v č.1 hospodařila. Dle sčítacího operátu z roku 1910, byl již Václav Benda v tomto roce majitelem usedlosti č.1. Jejich nejstarší syn Vojtěch Benda si vzal za manželku Marii Valentovou ze sousední usedlosti č.2. Svatbu měli v Telči 9.8.1911. Zde je jejich zápis z matriky oddaných.

Spolu měli dva syny. Jan se jim narodil 14.5.1911 ještě v Jilmu č.2. Druhý syn Oldřich se jim narodil 20.2.1913 již v novém domově v Horních Němčicích č.18. Tuto chalupu koupili a stala se v roce 1912 jejich domovem a hospodářstvím. K chalupě patřily i pozemky.

Chalupa č.18 v Horních Němčicích, nový domov rodiny Bendových.

Zde je jejich ještě šťastná rodina pohromadě.

Nalevo je syn Jan a napravo syn Oldřich v kloboučku.

Protože Vojtěch Benda působil jak v Jilmu, tak v Horních Němčicích, je jeho jméno uvedeno na památnících postavených na památku padlým v 1.světové

válce v obou obcích. Na památníku v Jilmu jsou ještě uvedena i jména Vojtěchova bratrance Františka Douchy a Vojtěchova švagra Jindřicha Valenty, kteří rovněž padli v 1. světové válce. V Jilmu je na pomníku 13 jmen a v Horních Němčicích 22 jmen těch, kteří se již nevrátili do svých domovů. Takto tvrdě zasáhl osud 1. světové války do obou sousedních obcí. Nejenže tam zůstali synové i otcové rodin, ale útrapy zasáhly všechny obyvatele. Vojsko musel někdo živit a zase to byli zemědělci, kterým se po dobu války mnohokrát rekvírovala úroda i zvířectvo.

Ještě se vracím k poznámce Vojtěcha, kde píše:

Přáno jsem dostal z Jelma listek, že psal čer. Brněnskýj obci Vilimčiči, že jsem raněn a zajat v asijském Rusku. Nevím, kde se ty zprávy vzaly. Totéž mě bylo divné u výstřižku ze ztrátových listů u jeho druhého zranění, kde je uvedeno „zraněn, zajat, Tjumen, gubernie Tobolsk, Rusko“, což je opravdu v sibiřské oblasti, takže to byla nějaká nepravdivá zpráva.

Zde je pomník v Jilmu ↑

Zde je pomník v Horních Němčicích ↓

Bendova chalupa č.1 v Jilmu ještě se starými mlíčníky.

Bendova chalupa č.1 v Jilmu v dnešní podobě.

Zde jsou ještě fotografie Vojtěcha Bedy, první je ještě z vojenské služby u 54.pěšího pluku v Olomouci, ta druhá je z února 1915, kdy byl po prvním zranění v rekonvalescentu v Olomouci.

V zápisníku z fronty 1.světové války jsou ještě napsány dvě básně, které Vojtěch Benda psal v zákopech v květnu 1915.

Vzpomínka na 3.května u Ostrého.

*V zákopech sedím, slunko jasně svítí,
avšak klid jako před bouří,
zdáli zaznívají rány, jako rachocení hromu,
předzvěst prudké bouře.*

*Rány se ozývají častěji,
s velkou prudkostí se blíží,
na celé čáře se rozvinul boj,
který snad mnohého z nás k zemi srazí
a snad již Moravu nikdy nespatri.*

*Mby jdeme mužně vpřed, jak se na nás patří,
avšak nepřátelské střely vyžádali si své oběti,
hle tu mladý vojin, jehož zasypal granát,
ruku mu urazil, hlavu poranil,
co on bolesti zkusí.*

*Tu druhý, třetí a tak to jde dále,
nepřátelské střely zuří kol nás,
to však nás nikdy neodstraší
a vytknutého cíle jistě dosáhneme.*

*V duchu se loučím se svými drahými
a mě milým vzpomínka platí, pouze jenom jim
a prosím Boha by mě zachránil.*

*Poznenáhlu bouře ustávala,
klidnější mysl všude zavládla,
vzpomínáme našich kamarádů,
jež za obět tato bouře si vyžádala.*

*Ještě sem tam nějaká rána vyslána,
z kanonů jak dozvuky nějakého plesu,
jenž však již nemá cenu.*

*Věru byl to ples jenž slavila tu válka,
neb málo dní je takových,
aby s takovou prudkostí zurila,
že takřka do šílenství by člověka vehnala.*

V zákopech 4.května 1915.

Vojínův sen !

*V lese sedím zadumán, myšlenky bloudí v dáli,
na Moravu, kde drazi na mě vzpomínají.
Vzpomíná tam manželka i milené dítě,
jejich prosby jdou k nebesům,
by Bůh dobrotivý vrátil jim a zachoval manžela i otce,
by nebyli sirotci tak mladi hošáci.
Vzpomínají rodič ustaraní oba,
zdali ještě uvidí oni svého syna.
Ach má drahá maticko, to jste nečekala,
že Ty jste mě pro vojnu těžce vychovala.
Ach můj drahý tatíčku, starostlivý vždycky,
sejdou-li se u stolu všechny Vaše děti?
Ty mé milé sestřičky, také vzpomínáte,
zdali svého bratříčka ještě uhlídáte.
A co Ty moji bratři, co Vás ještě čeká,
to ví jen Bůh nebeský, zahynout nám nedá.*

Toto je úplně vše, co jsem mohl ze zápisků vojína Vojtěcha Bendy přepsat a uveřejnit. Všichni, kdož si toto přečtete, pochopíte jakou cenu má život a budete si ho více vážit a usilovat o mír, abychom se nedočkali dalších válek. Nechť je nám všem toto poselství, které nám zanechal Vojtěch Benda, dalším vodítkem v našich životech.

Čest jeho památce !

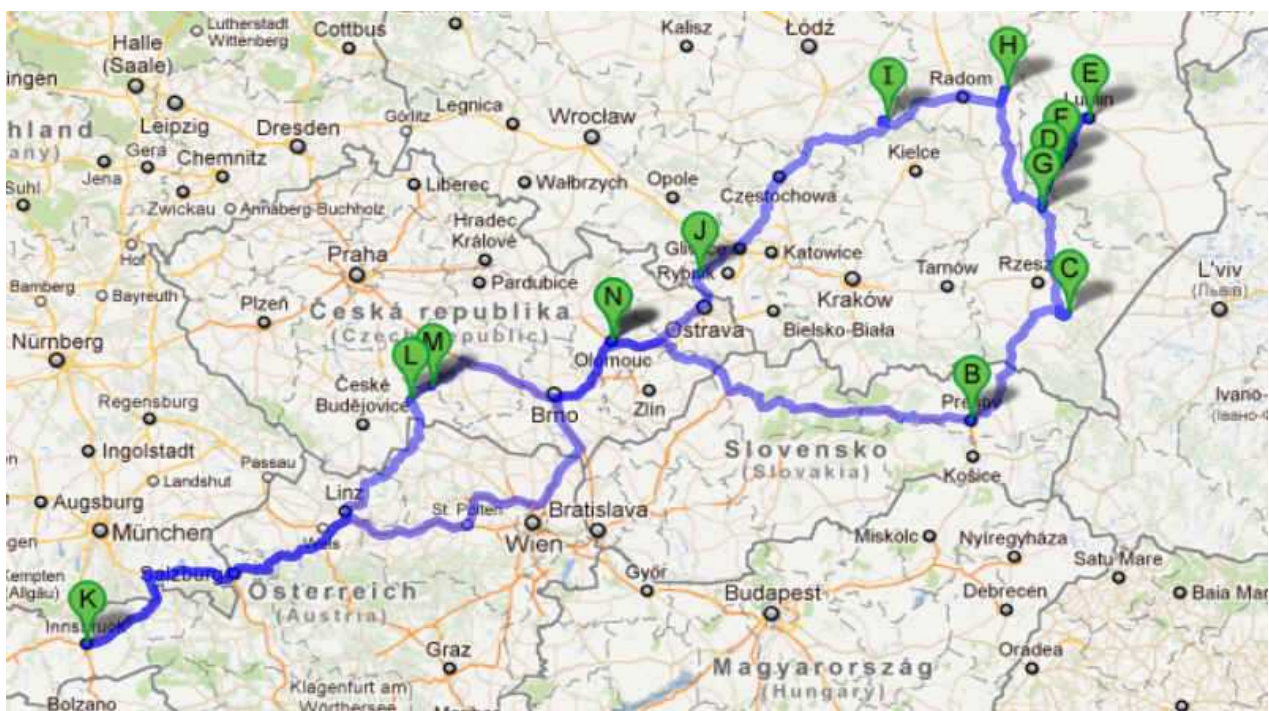

Vojenská záslužná medaile Signum Laudis udělovaná padlým vojákům.

V roce 2012 sepsal Ing. Jiří Macek

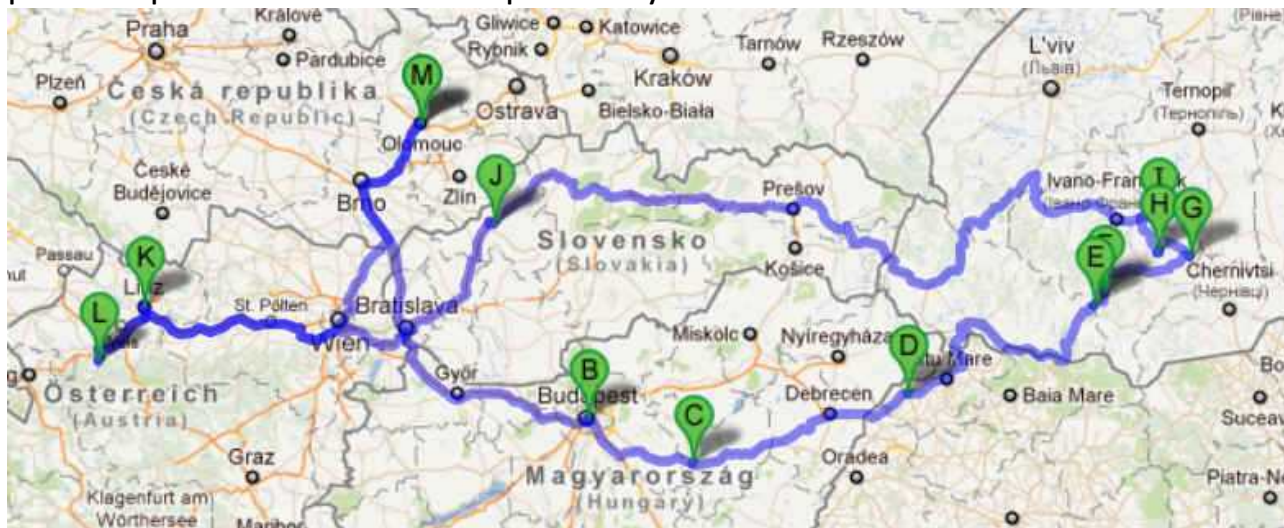
Závěrem jsem se zde ještě pokusil zmapovat celou anabázy, kterou vykonal Vojtěch Benda v období 1. světové války. Rozdělil jsem ji do dvou etap. První mapka zachycuje období odjezdu na frontu dne 9. srpna 1914 z Olomouce a návrat po prvním zranění do rekonvalescentu opět do Olomouce 19. ledna 1915. V zápisníku Vojtěch neuvádí trasu vlakem do výchozího bodu Radonowa v Haliči, zvolil jsem tedy trasu přes Slovensko. Jména všech míst, která uvádí jsem na mapě nenašel, ale aspoň některá.

Mapka je použita ze současné doby, hranice států vypadaly úplně jinak.

N - Olomouc, výchozí stanice po železnici, konečná v Haliči není uvedena
 C – Radonow, do blízkosti tohoto města se dostali po 2 dnech pochodu
 D – Zaklikow, po dalším přesunu zde první křest bojem
 E – Lublin, zde kruté boje, 54.pluk se neúčastnil, byl v záloze, jen přestřelky
 F – Krasnik, ústup do tohoto místa
 G – Rozwadow, sem další ústup
 H – Wolka Policka, sem několikadenní pochody a kruté boje, z batalionu zbyla jedna kompanie, zde v těchto bojích Vojtěch zraněn 23.listopadu 1914
 I – Trzemosna, sem odvoz raněných a naložení na vlak 25.listopadu 1914
 J – Ratiboř nyní v Polsku, sem přesun vlakem, 9 dní ve špitále, pak Opava 5 dní ve špitále
 K – sem přesun a pobyt 14 dní na klinice záložního špitálu v Insbrucku.
 L – Jindřichův Hradec, sem přeložen na svou žádost do špitálu, cestou se zastavil Vojtěch doma, ve špitále 2 dny
 M – Počátky, sem do špitálu přeložen na další žádost blíže k domovu, zde pobyl 8 dní z toho opět 4 dny doma, pak návrat na 2 dny do J.Hradce
 N – 19.ledna 1915 příjezd do Olomouce do rekonvalescentu.

Druhá mapka zachycuje období po dvouměsíčním pobytu v rekonvalescentu, odjezd opět na frontu 20.března 1915 z Olomouce. Tentokrát uvádí trasu přesunu po železnici do Haliče přes Uhry.

M – Olomouc, odjezd 20.března 1915
 B – Budapešť
 C – Szolnok, od 2hodin odpoledne do druhého dne stáli na nádraží
 D – Nagykároly, sem příjezd 23.března (dříve Uhry, nyní v Rumunsku těsně za hranicemi Maďarska
 E – Tatarov, zde delší zastávka
 F – Mykulychyn, konečná stanice 24.března, již v Haliči nyní Ukrajina (písmeno F je schováno za písmenem E), celý den pochod k vesnici Grabovce (nenašel

jsem na mapě) kde se zakopali do posic
 G – Horodenka, sem přesun 9.května po železnici , další krátký přesun nákladními automobily s okamžitým utvořením rojnice proti nepříteli, delší pobyt v zákopech a menší boje
 H – Obertyn, 11.června sem pěší přesun, velké boje
 I - Horyhlyady, sem přesun pěšky přes řeku Dněstr, okamžitý útok proti Rusům,zde u Gněstru (nenašel jsem na mapě) byl Vojtěch podruhé raněn 18.června 1915, noc a den ležel bez pomoci na poli, pak odvoz 35 km na nádraží
 J – Trenčín, příjezd sem 24.června do špitálu, odjezd 1.července
 K – Linec (v Rakousku) příjezd 2.července, zde zůstali těžce ranění
 L – Gmunden (v Rakousku),příjezd 2.července večer, špitál přímo u jezera, pobyt do 10.listopadu 1915
 M – Olomouc, sem příjezd 11.listopadu 1915 do rekonvalescentu.

Poslední cestu Vojtěcha Bendy na frontu opět do Haliče nemohu popsat, neboť již poznámky nepsal a pokud je ještě psal, tak je v pozůstalosti po něm rodina nedostala.

Zde je puška zv. „kvér“, která byla používána v rakousko-uherské armádě.

Ukázka několika lístků polní pošty, které posílali vojáci z fronty domů.

Zde ještě uvádím zjednodušený rodokmen rodu Bendů.

Rod BENDA

